

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 22 januari 2018 in het Provinciehuis van Utrecht

Voorzitters:

ir. H. IJssennagter (agendapunten 1 en 2)

mw. H.J. Keller (vanaf agendapunt 3)

Aanwezig:

Mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), M.H.O. Boer (SP), mr. B.M.H. de Brey, MBA (vvd), R.G.J. Dercksen (PVV), J. Germs (VVD), mr.drs. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50Plus), J.M.W. Jansen (CDA), drs. A.H.L. Kocken (VVD), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), drs. P.E.B. van Ojen (SGP), R. Van Reenen (VVD), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), drs. W.J. Ubaghs (PVV), mw. dr. A.J. Vlam (VVD), C. Westerlaken (CDA) en W.G.J. Wijntjes RA (CDA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mw. M.L. Engelsman (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, de heer IJssennagter, opent de vergadering met een woord van welkom. Met kennisgeving zijn afwezig de CdK, gedeputeerde Van den Berg, mevrouw Krijgsman en de heer Suna.

1.2 Vaststellen agenda

Afgesproken wordt eerst agendapunt 2.4 te behandelen in verband met de aangemelde insprekerster.

1.3 Mededelingen

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat, toen de provincie stopte met de jeugdzorgtaak, er een resterend bedrag beschikbaar is gesteld aan de Hogeschool van Utrecht voor het opzetten van een **lectoraat jeugdzorg**, om ervoor te zorgen dat daar de professionals voor de toekomst zouden worden opgeleid. Inmiddels is dat gerealiseerd en gaat het om een gecombineerd lectoraat tussen dr. Saskia Weisbroek en prof. dr. Micha de Winter. Bij de installatie van die leerstoel hebben de lectoren een boekje uitgegeven "Zorg voor jeugd is veelgevraagd". De gedeputeerde heeft deze boekjes ontvangen en zal ervoor zorgen dat iedere fractie een exemplaar ontvangt. Dit geldt ook als bedankje van de lectoren aan PS die destijds met een bedrag van € 3 ton het lectoraat mogelijk hebben gemaakt.

In het Regeerakkoord werd een bedrag van € 333 miljoen vrijgemaakt voor **erfgoed**. Dat geld moet snel worden uitgegeven volgens het rijk. In 2018 komt er € 150 miljoen beschikbaar. De eerste € 110 miljoen zal worden aangewend voor urgente restauratieprojecten. Vanuit het Utrechtse is er een lijst met urgente projecten aangeleverd voor monumenten uit de Nieuwe Hollandse Waterlinie, fort Honswijk, de Plofsluis, fort Rijnauwen, de kade/werfmuren van Utrecht alsmede de Domtoren. Gedeputeerde Pennarts zal de commissie op de hoogte houden van de mate waarin deze Utrechtse subsidieaanvraag door het rijk wordt gehonoreerd.

Destijds heeft zij de commissie in beslotenheid geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het **waterliniemuseum**. Het ging om een claim van de firma Heijmans richting provincie in verband met meerwerk maar ook om een claim van de provincie Utrecht richting de firma Heijmans in verband met de waterschade die optrad tijdens de eerste winter na opening van het museum.

Zij kan de uitslag van de arbitrage nog niet vertellen, gelet op de afspraak met Heijmans dat partijen na de uitspraak van de arbitrage raad twee weken de tijd krijgen om het vonnis te kunnen duiden. Wel laat spreekster weten niet ongelukkig te zijn met de uitspraak. Zij verwacht dat er donderdag a.s. over deze kwestie een persbericht uit kan gaan. PS zal dat ook ontvangen, alsmede het vonnis en de duiding (door de advocaat) van het vonnis.

Gedeputeerde Pennarts merkt in verband met de fusie van de nieuwe gemeente **Vijfheerenlanden** het volgende op. De begeleidingscommissie Vijfheerenlanden heeft aandacht gevraagd voor de voortgang van het ontvlechtingproces. Met het ministerie van Binnenlandse Zaken is afgesproken dat er een ondersteuning komt van beide provincies en van de drie betrokken gemeenten om dat proces goed te laten verlopen. Een en ander heeft te maken met de verplichte samenwerkingsverbanden rond de Veiligheidsregio, de omgevingsdienst en de GGD. Er wordt een procesbegeleider aangesteld om ervoor te zorgen dat de ontvlechting vlot van start gaat. Op 1 januari 2019 moet de ontvlechting gerealiseerd zijn.

Op 18 januari jl. heeft er een procedurevergadering van de Tweede Kamercommissie BZK plaatsgevonden over herindelingvoorstellen. Op 31 januari volgt er een hoorzitting in Den Haag over het wetsvoorstel Vijfheerenlanden. Er zijn 14 reacties op dat voorstel ontvangen en burgers en maatschappelijke organisaties zullen dan worden gehoord. Ook worden de colleges van GS van Zuid-Holland en Utrecht voor de hoorzitting uitgenodigd, evenals de veiligheidsregio's Utrecht en Zuid-Holland-Zuid.

De heer Schaddelee vraagt of er een moment is waarop de commissie BEM geïnformeerd wordt over de kosten en andere financiële consequenties van het toevoegen van Vijfheerenlanden aan de provincie Utrecht, bv. kosten van natuurbeheer in dat gebied.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat dit een actiepoint is dat ook in de termijnagenda is opgenomen, nl. dat deze commissie geïnformeerd zal worden over de consequenties van de fusie Vijfheerenlanden. Dat moment is nu bijna aangebroken. Zij zegt toe dat er ten behoeve van deze commissie een inventarisatie zal worden gemaakt van kosten van beheer, erfgoed, concessies, wegen e.d. zonder te garanderen dat dit een volledig compleet overzicht zal zijn.

1.4 Verslag Statencommissie Bestuur, Europa, Middelen van 27 november 2017

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Boer verwijst naar een stuk over de tram dat momenteel in de Utrechtse gemeenteraad verspreid wordt. Dat stuk blijft vertrouwelijk totdat de statenleden geïnformeerd zijn. Hij begrijpt dat dit punt in de GS vergadering van 23 januari aan de orde zal komen en dat het stuk daarna in het provinciehuis vertrouwelijk ter inzage zal worden gelegd. Dat stuk wordt openbaar in de gemeente Utrecht en om die reden moet het ook in de provincie in de openbaarheid worden gebracht. Hij vraagt dienaangaande om een toezegging.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat een en ander betrekking heeft op het **Uithofrapport**. In de commissie MME is besproken dat het auditrapport onder geheimhouding ter inzage zou worden gelegd. In de GS vergadering zal er een verklaring over de geheimhouding volgen.

De heer Boer vindt dit geen acceptabele verklaring. Het stuk wordt door de stad Utrecht openbaar gemaakt zodra het hier ter inzage ligt. Hij begrijpt niet waarom dit stuk door de provincie als geheim wordt betiteld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat dit zo met de gemeente Utrecht is afgesproken. Zodra alle financiële afspraken met de gemeente Utrecht zijn vastgelegd, zal de geheime status van de documenten er af gaan. Dat is nu nog niet mogelijk omdat partijen (provincie, gemeente Utrecht, BAM) het proces nog niet hebben afgerond. Afgesproken is dat de gemeente en de provincie het moment om de geheime status van de documenten af te halen nauw met elkaar zullen afstemmen.

De heer Boer heeft begrepen dat het stuk 58 pagina's heeft. Dat wordt ter inzage gelegd. Zo'n omvangrijk document vraagt wel erg veel leestijd.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof stelt voor hier verder over te spreken in de commissie MME.

1.6 Termijnagenda

De voorzitter memoreert dat moties, die door PS zijn aangenomen, vanaf 1 januari 2018 op een aparte lijst zullen worden geplaatst. GS zullen daarbij de actuele stand van zaken in de afhandeling van moties aangeven zodat PS dat beter kunnen monitoren.

De heer Van Reenen verwijst naar het vierde aandachtspunt onder VTH: de gedeputeerde zegt toe in het bestuurlijk overleg met RUD en ODRU de aandacht te vragen voor **stageplekken RUD en ODRU**. Het ging om stageplekken voor MBO-ers, nl. stages toezicht en handhaving. Daar zou in januari op worden teruggekomen. De VVD is benieuwd naar de stand van zaken.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij de boodschap heeft overgebracht in het bestuurlijk overleg en het belang van deze zaak heeft benadrukt. Zij heeft vernomen dat het belang door beide organisaties wordt onderkend in verband met de noodzakelijke verjonging van de organisaties. De RUD heeft ook een generatiepact gesloten om ruimte te kunnen maken voor jonge medewerkers. Ook het bieden van stageplekken heeft nadrukkelijk de aandacht.

Vastgesteld wordt dat dit punt van de termijnagenda af kan.

De heer Van Reenen verwijst naar Cultuur en de toezegging dat de gedeputeerde bij de oriëntatie voor 2018 zal nagaan of aan die categorie aandacht kan worden besteed. Zij vraagt is wat er bedoeld wordt met "die categorie".

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat die categorie betrekking heeft op het **kerkelijk erfgoed**. 2018 is het jaar van het religieus erfgoed. De provincie Utrecht heeft veel kerkelijk erfgoed en in dat kader zal daar extra aandacht aan worden besteed, met name aan de verduurzaming van dat erfgoed om de exploitatie gunstiger te kunnen maken. Daarover zal nog een bijeenkomst worden georganiseerd. Ook zal in het jaar van het historisch erfgoed de Cultuurnota worden geëvalueerd en ook daar zal een bijeenkomst aan worden gewijd.

De heer Schaddelee wijst in dit verband op de grote duurzaamheid van kerken die vaak al vele honderden jaren meegaan.

Voorts verwijst de heer Schaddelee naar het memo van gedeputeerde Pennarts over **houtstook** met antwoorden op vragen van de PVV. De ChristenUnie is van de inhoud van dat memo wel geschrokken. De PVV heeft hier inderdaad een punt. De ChristenUnie vraagt in dit verband naar de provinciale beleidskaders voor vergunningverlening en bosbeleid. Uit deze notitie blijkt dat de provincie geen idee heeft hoeveel er gekapt en gestookt wordt en dat er weinig beleidsinstrumenten zijn, mocht de provincie dienaangaande sturend willen optreden. De ChristenUnie vraagt om een korte notitie waarin op het beleidskader wordt ingegaan, nl. sturingsmogelijkheden van de provincie rond houtstook, de vergunningverlening en kap van bossen.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat dit memo antwoord geeft op vragen van de PVV over de aanlevering van materiaal voor de biomassacentrale. Voor een deel is er wel beleid ten aanzien van bosaanplant en bosdunning. Zo is er beleid om meer ruimte te creëren voor heidelandschap maar dat vraagt om het kappen van bos. Wanneer gevraagd wordt naar de provinciale rol met betrekking tot natuurbescherming en natuurbeleid, dan moet deze door gedeputeerde Maasdam worden beantwoord. Is dat de kern van zijn vraag? Zij is graag bereid de vraag door te geven aan haar collega.

De heer Schaddelee antwoordt bevestigend. Hij memoreert dat er in de commissie RGW is gesproken over een agro-bosnotitie. Wellicht dat het antwoord op zijn vragen daarin kan worden meegenomen.

Aldus wordt besloten.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS in de termijnagenda de aanbesteding van de **trajectcontrole van de Zuilense Ring** mist.

De voorzitter verwijst deze vraag naar de commissie MME.

Mevrouw De Haan verwijst naar de Cultuurnota. Bij de bestuurlijke agenda staat bij november/december 2017 dat er een rapportage zou komen over de stand van zaken **uitvoering cultuur en erfgoednota**. Zij vraagt waarom die rapportage er nog niet is.

Gedeputeerde Pennarts zegt toe dat zij zal nagaan waar deze rapportage/tussenevaluatie is gebleven. Zij zal de commissie daar nog deze week nog over berichten.

2. BESTUUR

2.1 Statenvoorstel Reglement van orde Financiële Audit Commissie

De voorzitter deelt mede dat de heer Germs aanwezig is om eventuele vragen te beantwoorden.

De heer Van Muilekom begrijpt dat lang niet alle politieke partijen vertegenwoordigd zijn in de subcommissie. Hij stelt PS voor om alle partijen in de subcommissie te laten vertegenwoordigen. De subcommissie heeft een behoorlijk takenpakket en het is goed dat alle fracties daarbij betrokken zijn.

De heer Groothuizen meent dat het nieuwe reglement weinig wijzigingen bevat in relatie tot de subcommissie.

Mevrouw Boelhouwer leest in het reglement niets over de bemensing. Ook GroenLinks vindt het wenselijk dat alle fracties vertegenwoordigd zijn. Dat moet dan ook in het reglement worden opgenomen.

De heer Wijntjes meent dat dit reglement zich goed verhoudt tot hetgeen waarover gediscussieerd is. Ook het CDA is voorstander van een brede samenstelling van de commissie maar de slagvaardigheid mag niet in het geding zijn. Dat is wel een punt van aandacht. Hem bereikte de vraag waarom de audit commissie zelf de verantwoordingen van de fracties controleert. In feite is dat de slager die zijn eigen vlees keurt. Spreker vindt dat in dit geval een goede zaak. Het is een vorm van horizontale controle en hij vermoedt dat fracties zich wel twee keer zullen bedenken moeilijkheden uit te halen wanneer er door collega's controle wordt uitgeoefend.

Mevrouw Vlam vindt dit een mooi, kort en bondig reglement.

Mevrouw De Haan sluit zich daarbij aan. Voorgesteld wordt dat fracties verplicht worden deel te nemen aan deze commissie. Zij zou wel voorzichtig willen zijn om dat verplicht te stellen, gelet op het verschil in bemensing van de fracties.

De heer Van Ojen sluit zich aan bij de waarderende woorden van vorige sprekers. De SGP kan prima met dit reglement leven. Ook zijn fractie stelt de vraag wat er wat betreft de bemensing van de commissie moet worden vastgesteld.

De heer Germs memoreert dat PS in de vorige vergadering een rapport behandelde en toen besloot over te gaan tot het instellen van een audit commissie. Met de griffie is er gesproken over de samenstelling van deze commissie. Het gaat om een commissie van advies en bijstand van PS, dus iedere fractie is gerechtigd om iemand af te vaardigen, zowel een Statenlid als een commissielid. Niemand kan verplicht worden om te komen. Hij vertrouwt erop dat de meeste fracties in de gelegenheid zullen zijn om iemand te leveren. Deze commissie kan het hele financiële spectrum omvatten, zowel risicomanagement, gesprek met de accountant als de P&C cyclus.

De voorzitter constateert dat dit voorstel als sterstuk aan PS kan worden voorgelegd. Vervolgens rondt hij de bespreking van dit agendapunt af.

2.2 Statenbrief rapport GS-onderzoek beleidscontrole in de keten

De heer Van Muilekom vindt het een goede zaak dat de diversiteit in ketensamenwerking in beeld wordt gebracht.

De PvdA zou graag kort de discussie willen voeren over de volgende punten:

- Terecht wordt gesteld dat er niet 1 leidende en bepalende partij is. Denken GS dat er draagvlak en betrokkenheid is bij alle partijen in de diverse ketensamenwerkingen om tot afspraken te komen? En zo ja, wie zorgt dat afspraken binnen bepaald tijd ook gemaakt worden?
- De provincie vervult steeds vaker een proces en regierol richting de gemeenten en de maatschappelijke partners. Kunnen GS nader duiden hoe deze ontwikkeling zich verhoudt tot het uitoefenen van beleidscontrole en waar/ hoe complexe / lastige punten te verwachten zijn?

Mevrouw De Haan vraagt of er ook nog andere thema's in een later stadium uitgewerkt zullen worden. Op welke wijze wordt geborgd dat de onderzoeksresultaten worden meegenomen in beleidsvoorbereiding, in rapportages, evaluaties en uitvoering?

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat dit een eerste start is. Nu zijn er drie thema's onder de loep genomen nl. monumenten, openbaar vervoer en het drinkwater. Er waren bij het onderzoek ook externe partijen betrokken. De vraag of er voldoende draagvlak is, kan zij beantwoorden door haar constatering dat de externe partijen enthousiast waren. Gevraagd werd om herhaling van de werksessies en om het betrekken van nog meer externe partijen bij een dergelijk onderzoek. Het is de bedoeling dat dit in 2018 verder vorm moet krijgen, eerst voor de uitvoerende projecten in de lijnorganisatie en pas later voor de meer complexe projecten. GS zullen de aanbevelingen uit het rapport opvolgen.

De initiatiefnemer van het beleid of van een programma is als eigenaar verantwoordelijk voor de vormgeving van de beleidscontrole. Zo zal dat in de organisatie worden verankerd. De provincie kent horizontale en verticale sturing en afstemming in dat opzicht is nodig.

Het gaat er om dat er niet alleen maar met de harde indicatoren (het behalen van doelen) wordt gewerkt maar ook met de soft indicatoren, dus ook op welke wijze de doelen kunnen worden bereikt.

Mevrouw Boelhauer krijgt de indruk dat de werkwijze vooral intern gericht is. Het gaat er toch om dat er samen met anderen wordt geleerd en dat heeft veel te maken met investeren in relaties met andere betrokken partijen, dus het werken als een netwerkorganisatie. GroenLinks vraagt hoe er per casus wordt geïnvesteerd in het samenwerken en in het bouwen aan vertrouwen met anderen.

Mevrouw De Haan memoreert dat er in 2016 onderzoek is gedaan naar effectief netwerken. Is dat meegenomen in dit onderzoek?

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof bevestigt dat het met beleidscontrole niet alleen gaat om verantwoording over resultaten aan de achterkant, maar ook om het aangaan van de dialoog met partners, ook om vertrouwen te kweken. Dat is de reden waarom in het onderzoek naar deze drie casussen externe partijen nadrukkelijk een plek hebben gekregen. Uiteindelijk gaat het erom dat partijen erin slagen het maatschappelijk doel, dat wordt beoogd, te realiseren. Die werkwijze wordt in 2018 ook voor andere projecten opgepakt. De aanbevelingen uit het onderzoek naar de netwerkorganisatie hebben in dit onderzoek een plek gekregen. Ook in 2018 blijft dit een punt van aandacht.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.3 Statenvoorstel nota verbonden partijen en memo van gedeputeerde Pennarts betreffende analyse aanbevelingen verbonden partijen informatiebijeenkomst

De heer Kocken verwijst naar de tussentijdse sessie over dit onderwerp die in december plaatsvond. Daar werd een goed gesprek gevoerd waardoor een en ander kon worden verhelderd. De VVD kreeg ook de

indruk dat er nog een aparte bijeenkomst over de governance wordt georganiseerd. Hij stelt voor dit stuk zo voor de komende PS vergadering te agenderen.

De heer Jansen verwijst naar het karakter van de Gemeenschappelijke Regeling. Dit voorstel moet voorzien in het up to date maken van allerlei samenwerkingen. Daarbij valt op dat de GR als instrument, als samenwerkingsvorm, al lange tijd meegaat. Is er geen aanleiding om ook die vorm van samenwerking tegen het licht te houden? Is de GR nog wel de juiste manier om met elkaar samen te werken?

De heer Van Muilekom verwijst naar de zienswijzenprocedure. Geschetst wordt dat, wanneer men binnen de kaders blijft, dat bij PS wordt weggehaald. Hij kan zich dat wel voorstellen maar aan de andere kant kan het voorkomen dat zaken, die weliswaar binnen de kaders blijven, voor PS toch van belang kunnen zijn. Hoe kunnen PS aangehaakt blijven wanneer de zienswijzeprocedure geheel bij GS wordt neergelegd?

De heer Van Ojen sluit zich aan bij de woorden van de PvdA. Met enige dubbele gevoelens kan de SGP met dit voorstel instemmen. Het delegeren van de zienswijzenprocedure naar GS vraagt wel om een andere manier van informatievoorziening en betrokkenheid van de commissies bij de GR's. Op welke wijze kan dat worden vorm gegeven, juist als er binnen de kaders wordt gehandeld?

Mevrouw Boelhouwer begrijpt niet wat de PvdA en de SGP bedoelen. Uitvoerig is eerder betoogd dat door GS niet buiten de vastgestelde kaders van PS zal worden geopereerd. Dat staat zeer uitdrukkelijk in dit voorstel. Waarom zou er behoefte zijn aan bespreking in PS, terwijl er door GS binnen de vastgeseld kaders wordt gehandeld?

De heer Van Ojen antwoordt dat het hem daar helemaal niet om gaat. Het gaat er niet om dat een zienswijze opnieuw ter bespreking zou moeten worden geagendeerd. Wel gaat het erom dat het voor PS van belang kan zijn om zaken die spelen te weten te komen en te bespreken, ook in deze commissie.

Mevrouw Boelhouwer begrijpt dat dit wel heel ruim geformuleerd wordt. Dat kan over van alles gaan.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag of een GR wel de juiste vorm van samenwerking is. Een belangrijke vraag, temeer daar een deelnemer in een GR daar niet zonder meer uit kan treden. Bij ieder voorstel, waarin een GR als beste samenwerkingsvorm wordt gezien, zal er een beslisboom worden afgelopen en zullen PS daarin worden meegenomen.

Er loopt nu nog een samenwerking waarbij een GR wordt overwogen, nl. met het Utrechts Archief. Zij zal dan, de hele beslisboom aflopend, PS laten weten op welke gronden er wellicht voor een GR wordt gekozen. Overigens heeft een GR niet de voorkeur. Gedacht kan ook worden aan andere vormen van samenwerking bv. via een dienstverleningsovereenkomst, een subsidierelatie e.d. Echter, wanneer er meerjarige financiële risico's op het spel staan, is GR de meest veilige en bestendige vorm van samenwerking, zij het wel met de nodige impact. Zij weet dat uit ervaring en doelt in dit verband op een GR van een recreatieschap dat zij al jarenlang tracht op te heffen, tot nog toe zonder succes. GS zullen dan ook niet lichtzinnig besluiten om tot een GR over te gaan.

Terugkomend op de zienswijzenprocedure, wijst zij erop dat een kadernota of een begroting, die binnen de kaders is gebleven, toch ter informatie naar PS zal gaan, zij het niet ter bespreking. Overigens staan het PS altijd vrij een onderwerp ter bespreking op te waarderen. Op geen enkele wijze worden PS vleugellam gemaakt, als het gaat om de kaderstellende taken. Hier gaat het vooral om het vereenvoudigen van de procedure.

Wat betreft het aantal GR's speelt de vraag of men terug moet in het aantal inspraakmomenten. De procedures en doorlooptijden hebben niet alleen betrekking op de provincie maar ook op veel gemeenten met hun eigen procedures, waardoor het geheel erg complex wordt en de werkbaarheid in het geding is.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af. De commissie adviseert dit voorstel als sterstuk aan PS aan te bieden.

2.4 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende stand van zaken herindeling Gooi en Vechtstreek
De voorzitter geeft eerst het woord aan de insprekers mw. W. de Boer-Leijsma (raadslid PvdA Eemnes) die namens de gemeenteraad van Eemnes zal inspreken. De heer Pouw (raadslid DorpsBelang) is ook aanwezig.

Mevrouw De Boer laat het volgende weten:

“Wij zijn Bas Pouw en Wilma de Boer en we spreken in namens de gehele gemeenteraad van Eemnes.

Eemnes is een klein dorpje aan de rand van de provincie Utrecht.

Onze gemeente is qua oppervlakte ongeveer even groot als de stad Utrecht, maar naast de dorpskern en twee wat nieuwere wijken aan de rand van het dorp, bestaat Eemnes vooral uit polderlandschap en het natuurgebied Arkemheen Eemland.

Boeren, burgers en buitenlui wonen hier prettig bij elkaar. De ongeveer 9.000 inwoners zijn over het algemeen tevreden over hun dorp en hoe het bestuurd wordt.

Toen zo'n twee jaar geleden dan ook signalen kwamen uit buurprovincie Noord-Holland, dat er een wens bestaat om de hele Gooi- en Vechtstreek tot maximaal drie gemeentes te fuseren, heeft Eemnes een dialoog met de inwoners georganiseerd.

Eemnes werkt immers nauw samen met de gemeenten Blaricum en Laren en deze liggen in de buurprovincie Noord-Holland.

Uit de uitvoerige dialoog met de bevolking die bestond uit gesprekken op straat, met ouderen, met de jeugd, enquêtes en workshops met een dwarsdoorsnee van de bevolking bleek onomwonden dat Eemnessers willen dat Eemnes een zelfstandige gemeente blijft.

De Eemnesser gemeenteraad is hier dan ook unaniem over en heeft om die reden bedankt voor deelname aan de Arhi-procedure, die inmiddels in Noord Holland van start is gegaan. Een procedure overigens zonder enig draagvlak vanuit de bevolking noch de betrokken gemeenteraden. Afgelopen week is er nogmaals een brief naar de Commissaris van de Koning in Noord-Holland gestuurd, ondertekend door 43 van de 55 zetels totaal in Huizen, Blaricum en Laren, tegen een van bovenaf opgelegde fusie (ca. 87%).

Eemnes heeft hier direct mee te maken, omdat wij met Blaricum en Laren samenwerken in de BEL-Combinatie. Hier werken zo'n 200 ambtenaren voor de drie gemeentes Blaricum, Eemnes en Laren in één gebouw. De bestuurskracht van deze constructie is kort geleden nog onderzocht en voldoende bevonden. Er is dan ook geen enkele urgentie om deze constructie te ontbinden. Noord-Holland is echter ontevreden over de regionale samenwerking in de Gooi- en Vechtstreek en ziet hierin aanleiding tot het vormen van maximaal drie grotere gefuseerde gemeenten.

Eemnes hoopt dat de samenwerking met de BEL-gemeenten kan blijven bestaan en zo ook de BEL-Combinatie. Toch hebben Raad en College van Eemnes gemeend ook een plan B te moeten gaan onderzoeken, waarbij te allen tijde het uitgangspunt moet zijn dat Eemnes een zelfstandige gemeente blijft.

Derhalve hebben wij de volgende verzoeken aan u:

- Wilt u Eemnes in het streven naar een zelfstandige toekomst vanuit een positieve grondhouding ter zijde staan?
- Kunt u Baarn en Eemnes in onze zoektocht naar samenwerking proactief ondersteunen?
- Zou u er bij de provincie Noord-Holland op willen aandringen dat er een financiële oplossing komt voor de ontvlechting van de BEL-Combinatie, indien het toch zover mocht komen?

Uiteraard is er nog veel meer te vertellen over Eemnes en dit spannende dossier, maar wij willen het hier even bij laten. Het gaat er ons nu eerst en vooral om dat u weet wat er speelt in de gemeente Eemnes, dat wij op uw steun kunnen rekenen en dat het u duidelijk is dat Eemnes heel graag onderdeel wil blijven van de vriendelijke provincie Utrecht.

Mocht u nog vragen hebben dan zijn wij te allen tijde bereid deze te beantwoorden.

U bent ook van harte welkom in Eemnes, indien dat op prijs gesteld wordt.”

De voorzitter constateert dat de commissie geen vragen heeft voor de insprekerster. Hij dankt haar voor haar komst en bijdrage. Vervolgens geeft hij het woord aan de commissie.

De heer Van Muilekom is blij dat twee gemeenteraadsleden van Eemnes hier aanwezig zijn om de lokale gevoelens kenbaar te maken. Hij vraagt om een reactie van GS op de punten die de inspreker naar voren bracht. Hebben GS een eigen oordeel over de lopende herindelingsdiscussie? Hoe is de relatie op dit punt met de provincie Noord-Holland? De financiële compensatie is bedoeld voor partijen en gemeenten die bij een herindeling betrokken zijn. Dat is bij Eemnes niet het geval. Eemnes is volop actief in de BEL combinatie en zal als enige overblijven. Welke inzet plegen GS om de bestuurskracht van Eemnes ook in de toekomst te borgen? Eemnes heeft immers de wens om zelfstandig te blijven. Hoe kan Eemnes daarin door de provincie Utrecht worden ondersteund?

Gedeputeerde Pennarts richt zich eerst tot de insprekers. GS weten heel goed waar Eemnes ligt en hebben die gemeente meermalen bezocht. Eemnes is één van de kleinste gemeenten van deze provincie met een fantastisch buitengebied. GS weten heel goed wat de procedure inhoudt, waar Eemnes mee te maken heeft. GS hebben een brief van Noord-Holland ontvangen waarin het voornemen wordt aangekondigd om tot een vrij ingrijpende herindeling over te gaan in de Gooi- en Vechtstreek. In de procedure wordt de ruimte geboden tot september 2018, voordat de provincie Noord-Holland met een definitief voorstel zal komen. Op dit moment zijn partijen vooral bezig met het verkennen van opties en dat geldt uiteraard ook voor Eemnes. Gevraagd werd of de provincie de nadere kennismaking tussen Baarn en Eemnes proactief wil ondersteunen. Dat is ook wat de provincie Utrecht nu doet. De provincie heeft intensief contact met Eemnes. Vanuit het belang van Eemnes hebben GS van Utrecht GS van Noord-Holland laten weten dat de wens tot zelfstandigheid van Eemnes door de provincie Utrecht wordt ondersteund. Tegelijkertijd is de bestuurskracht van Eemnes, een kleine gemeente met 9.000 inwoners, wel een onderwerp van gesprek. De provincie heeft Eemnes geadviseerd in de regio rond te kijken, en heeft daarover ook een gesprek gefaciliteerd. Dat heeft ertoe geleid dat Baarn en Eemnes nagaan of de samenwerking kan worden verstevigd. Dat wordt momenteel onderzocht. De provincie helpt de twee gemeenten in dat proces maar ze moeten het wel zelf doen. Het blijft een spannend proces want een combinatie tussen Baarn met 24.000 inwoners en Eemnes met 9.000 inwoners met in totaal 33.000 inwoners levert toch een wat kwetsbare bestuurskracht op. Belangrijk is het goed na te gaan hoe er kan worden samengewerkt. In februari staat er een ontmoeting met GS van Noord-Holland op de agenda. O.a. zal er worden gesproken over deze zaak, met name het belang van Eemnes en het ontvlechtingsvraagstuk. Eerder ging zij al in op de fusie van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden en de ontvlechtingdiscussie daar. Recentelijk speelt er ook een ontvlechtingvraagstuk in Montfoort-IJsselstein. Het is voor provincies een wat nieuwe materie maar dat wordt steeds manifester. De grootste verantwoordelijkheid voor ontvlechting ligt bij de gemeenten die destijds de samenwerking zijn aangegaan. Hoe constructiever zij met elkaar het gesprek voeren, des te minder kosten en frictiekosten daaruit voortkomen. GS is nadrukkelijk op dit proces van Eemnes aangesloten.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS het betoog van de raadsleden van Eemnes en Eembrugge volledig ondersteunt. Zij verzoekt GS een samengaan tussen Eemnes en Baarn te omarmen, maar dan niet verder te gaan. Uit ervaring weet zij dat een grote gemeente, ontstaan na een herindeling, niet altijd beter is.

De heer Kocken meent dat de gedeputeerde en de insprekers niet spraken over een samengaan tussen Eemnes en Baarn maar over samenwerking. Dat is wel een verschil. De zoektocht van Eemnes is al langer gaande, vandaar ook de samenwerking in de BEL combinatie. Zo kon Eemnes zelfstandig blijven, de kleine schaal houden met directe contacten tussen inwoners en bestuur, maar toch goede dienstverlening aan de inwoners bieden.

Hij heeft begrepen dat er aan de noordelijke provinciegrens door een aantal gemeenten richting provincie Utrecht wordt gelonkt. Het is aan gemeenten zelf om daar stappen in te zetten. De VVD is van mening dat een herindeling van onder op moet gebeuren. Daar moet draagvlak voor zijn. Een herindeling mag niet van boven op worden opgelegd. Een zoektocht van Eemnes om zelfstandig te blijven met tegelijkertijd het oppakken van de bestuurskrachtvraagstukken kan op steun van de VVD rekenen.

De heer Groothuizen staat ook stil bij samengaan, samenwerking, bestuurlijke fusie en de range daartussen. Waar gaat het in dit specifieke geval nu precies om?

De heer Van Muilekom memoreert dat gemeenten, die met een herindelingsproces geconfronteerd worden, in aanmerking komen voor frictiekosten. Eemnes komt daar (vooralsnog) niet voor in aanmerking. Toch zal Eemnes waarschijnlijk tegen de nodige kosten aanlopen. Kan de provincie iets doen om die kosten te verzachten voor Eemnes?

Gedeputeerde Pennarts bevestigt dat gemeenten die feitelijk fuseren, zoals Vijfheerenlanden, in aanmerking komen voor een fusiebudget dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld. Daarmee kan een nieuwe organisatie op poten worden gezet, kunnen zaken worden beëindigd en nieuwe zaken worden opgestart. Een feitelijke fusie is voor Eemnes niet aan de orde en voor die gemeente is er dan ook geen fusiebudget beschikbaar. Gevraagd werd of GS een mening hebben over de gang van zaken. Per provincie verschilt het standpunt ten aanzien van samenwerking van gemeenten. Noord-Holland heeft een wat verdergaand standpunt over hun rol als het gaat om de samenwerking en fusie van gemeenten. De provincie Utrecht staat op het standpunt dat de fusiebereidheid van onderop gestalte moet krijgen. Daar moet lokaal draagvlak voor zijn. De provincie komt in beeld, als het gaat om het faciliteren van de samenwerking en deze daar waar mogelijk te bevorderen. Dat is het handelingskader voor GS als het gaat om samenwerkingen tussen gemeenten.

Als zij het heeft over de samenwerking tussen Eemnes en Baarn, dan doelt zij op een samenwerking en niet op een fusie. Zij zou het wel een goede zaak vinden wanneer beide gemeenten gaan spreken over doorgroei en de uitdagingen die dat met zich meebrengt, echter, vooralsnog gaan de gemeenten daar zelf over. De provincie Utrecht steunt de twee gemeenten in de verkenning en het afstemmen van de samenwerking.

Op verzoek van de heer Groothuizen verduidelijkt de gedeputeerde dat zij vooralsnog geen bestuurlijke fusie tussen Eemnes en Baarn voorziet, omdat de twee gemeenten daar zelf niet over spreken. Wel verkennen ze de samenwerking om de bestuurskracht te verstevigen en dat wordt door de provincie ondersteund. Een bestuurlijke fusie is voor de provincie Utrecht pas aan de orde, wanneer gemeenten daartoe zelf het initiatief nemen.

Mevrouw Boelhouwer vraagt of GS ook de verkenning van de samenwerking in financiële zin ondersteunen. Zij stelt die vraag omdat Wijk bij Duurstede en Houten onlangs een prijzig onderzoek naar samenwerking hebben laten uitvoeren, niet resulterend in een geëffectueerde samenwerking.

Gedeputeerde Pennarts geeft aan dat niet altijd een dergelijk onderzoek aan de orde is bij gemeenten die over samenwerking nadenken. GS zijn over het onderzoek van Wijk bij Duurstede en Houten wel geïnformeerd maar zijn daarbij niet betrokken. Baarn en Eemnes hebben de provincie gevraagd de onderzoeksvraag mede te verkennen en in het onderzoek te participeren.

De rol van de provincie Utrecht verschilt per vraagstuk, per moment en per gemeente. Daarvoor is geen standaard beleid voorhanden, zoals cofinanciering van de provincie.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

2.5 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende proces en afspraken Beeldenpark Jits Bakker

De heer Van Reenen dankt voor dit verhelderende memo. In het memo is een financieel overzicht opgenomen van de kosten voor de provincie. In de bijdrage van april 2017 heeft de VVD aangegeven dat HUL en de gemeente De Bilt ook een financieel voordeel hebben van de aanwezigheid van de beeldentuin en dat dit ook zichtbaar mag worden in de financiën. Kan ook inzichtelijk gemaakt worden wat of op welke wijze de overige partijen gaan bijdragen? De VVD heeft er destijds op aangedrongen dat de gemeente De Bilt de educatieve rol over de beeldentuin en de kunstenaar zou opnemen in haar kunst en cultuurbeleid. De gedeputeerde zou dat bespreken met de wethouder van De Bilt. Over de uitkomst van dat gesprek wordt in het memo niets geschreven. Spreker vraagt dienaangaande naar de stand van zaken.

De heer Van Ojen meent dat de gedeputeerde ook heeft aangegeven met HUL te zullen spreken over de financieringsvraag in relatie tot dit beeldenpark. Hij vraagt naar de uitkomsten van dat gesprek.

Gedeputeerde Pennarts heeft onlangs met de gemeente De Bilt gesproken over het beeldenpark Jits Bakker. Er zijn twee fasen te onderscheiden. Er is een ontwerpfase voor het park. De kosten daarvan worden gezamenlijk gedeeld door HUL, de provincie en de gemeente De Bilt. De uitvoering van het ontwerpproces is nog niet gedekt. Daarvoor moeten nog aanvullende fondsen worden gevonden en dat kan op allerlei manieren gebeuren. Wel zijn er afspraken gemaakt over de vraag hoe het beeldenpark er op Beerschoten uit kan gaan zien. HUL is bereid daarmee door te gaan en zal op Beerschoten wellicht nog meer gaan doen dan alleen de expositie van de beelden van Jits Bakker, echter, dat hangt ook af van de samenwerking met de familie van Jits Bakker.

De gemeente De Bilt heeft de kennis en de contacten in de regio en daar heeft de gemeente zich ook aan verbonden. Een belangrijk punt is de cultuureducatie. Voor scholen gaat het om kennismaking met kunst in de brede zin van het woord, maar ook om kunst in de eigen omgeving. De Jits Bakker collectie is daar nadrukkelijk onderdeel van. De Bilt voorziet er derhalve wel degelijk in dat kinderen gaan kennismaken met de beeldentuin. In het cultuurpact met De Bilt krijgt ook deze beeldentuin in combinatie met cultuureducatie een rol.

Mevrouw Hoek vindt dat er voor deze beeldentuin een goede oplossing is gevonden. Zij vraagt of het voor geïnteresseerden mogelijk is een beeld van Jits Bakker te kopen.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat er uit de beeldentuincollectie geen beelden zullen worden verkocht. De beelden horen bij elkaar en zijn een schenking geweest van de kunstenaar destijds aan de provincie Utrecht.

Overigens is het nog de vraag of het uitsluitend de collectie Jits Bakker blijft, of dat er andere beelden op Beerschoten worden toegevoegd zodat er een bredere collectie beeldende kunst gaat ontstaan.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.6 Statenvoorstel zienswijze concept 1^e begrotingswijziging 2018 Randstedelijke rekenkamer

Mevrouw Boelhouwer vindt het plezierig te constateren dat de rekenkamer relevante onderzoeken doet en PS betreft in de fase van het ontwerp van een onderzoek.

Mevrouw Vlam begrijpt dat wordt voorgesteld hierover geen zienswijze in te dienen. Deze begrotingswijziging komt voort uit een actualisering van het programma, zoals dat jaarlijks plaatsvindt. Wel was de VVD wat verrast door de wijzigingen en onderzekerheden in de spaarverlofsaldi. Dit is lang van tevoren bekend, dus niet duidelijk is waarom dat onzekerheid oplevert.

Afgesproken wordt dat de griffie dit zal navragen.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af. Dit voorstel zal als een sterstuk aan PS worden gepresenteerd.

Vervolgens wordt de vergadering geschorst voor de wisseling van voorzitter.

Mevrouw Keller heropent de vergadering.

3. VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING

3.1 Tweede bestuursrapportage RUD

3.2 Eerste begrotingswijziging 2018 RUD

3.3 Ontwerp Kadernota 2019 RUD

Gezien de overlap/raakvlakken wordt besloten de agendapunten 3.1, 3.2 en 3.3 gecombineerd te bespreken.

De heer Van Muilekom constateert dat er nu extra gelden worden gevraagd. Had de organisatie dat niet tijdiger kunnen voorzien? Gemeld wordt dat de samenwerkingsverbanden in 2021 actief gaan worden. Hij vraagt of dat een reële datum is.

Mevrouw Hoek constateert dat RUD en ODRU nog steeds niet samen gaan. Echter, de RUD is bedoeld voor de Oostkant van de provincie en de ODRU is bedoeld voor de Westkant van de provincie. Toch blijven beide organisaties door de gehele provincie heen te werken. Waarom worden beide organisaties niet samengevoegd?

De heer Groothuizen begrijpt dat verwacht wordt dat er in 2021 efficiencywinst geïncasseerd gaat worden. Dat lijkt flinterdun maar hij begrijpt ook wel dat de provincie weinig keus heeft.

De heer Ubaghs wijst erop dat fusie- en samenwerkingsverbanden in het eerste jaar bijna nooit het beoogde resultaat opleveren. Dat is bijna een wetmatigheid.

- De bestuursrapportage lezend, lijkt het alsof de RUD en de provincie hierdoor zijn overvallen. Dat lijkt hem onwaarschijnlijk en zijn vraag is waarom deze bijstelling niet eerder kon worden voorzien. Blijft het hierbij of zit men hier over twee of drie jaar weer met hetzelfde gegeven?
- Positief is dat na jaren de KPI's duidelijk geformuleerd zijn. Nu weet men redelijk hoe het ervoor staat.
- Wat betreft de eerste begrotingswijziging meldt hij het volgende: Waarom is bij de DVO's ervoor gekozen de kosten en opbrengsten gelijk te stellen? Wanneer bij de opbrengst een geringe marge in rekening wordt gebracht, dan levert dat op termijn waarschijnlijk minder begrotingswijzigingen op. Zo kunnen tegenvallers worden opgevangen.
- Is ooit overwogen om de RUD op het gebied van de ICT met de provincie samen te laten optrekken? Ook daar komt de indruk naar voren dat de medewerkers van de RUD zijn overvallen door de gebrekkige aanlevering van digitale gegevens tijdens de start. Echter, betrokkenen hebben destijds zelf voor de digitale gegevens gezorgd. Waarom komt dat drie, vier jaar na oprichting van de RUD pas naar boven?
- Gesteld wordt dat VTH 3.0 gericht is op het sturen op outcome maar onduidelijk blijft hoe dat vorm moet blijven. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.
- Voorts citeert hij "Als derde ontwikkelgebied hoort het beter inzichtelijk maken van de gebeurtenissen in het buitengebied. Eén van de verbetergebieden is het opzetten van een realtime bedrijvenbestand o.a. voor Soest." Hij vindt het wel erg laat dat een gemeenten anno 2018 nog niet beschikt over een realtime bedrijvenbestand waarop VTH uitgeoefend moet worden.
- In de kadernota staat op pag. 8 bij de planning dat de samenwerking in januari 2020 tussen de RUD en ODRU voltooid moet zijn. Graag krijgt hij dienaangaande een nadere duiding. Wordt hier de fusie mee bedoeld?
- Eén van de doelstellingen in de kadernota is: "als beoogd resultaat van de samenwerking een robuuste organisatie." Z.i. is dat uitsluitend door fusie mogelijk.
- Vanaf 2019 worden er twee tarieven gehanteerd, met een verschil van 4 of 5 euro. Beter is het daar één tarief van te maken, nl. het hoge tarief, waarmee veel problemen kunnen worden opgelost. Dan hoeft men niet steeds terug naar samenwerkende partijen voor begrotingswijzigingen omdat er een reserve wordt opgebouwd.
- In het kader van ICT en huisvesting vraagt hij of ooit overwogen is thuiswerken toe te passen. Daarmee kunnen veel huisvestingsproblemen worden opgelost.
- Bij de risico-inschatting kadernota worden in het primaire proces twee soorten risico's genoemd, met een kans van 10%, bv. imagoschade. Hij vindt dat een hoog risico en het is slechts wachten dat die imagoschade op zeker moment gaat optreden. Hoe moet hij dat interpreteren?

De heer Bekkers memoreert dat de omgevingsdiensten in het leven zijn geroepen voor een efficiëncyslag en om meer effectiviteit te bereiken. Toch komen de organisaties bureaucratisch over, er is sprake van veel papierwerk met veel mooie woorden. Is dat wat de provincie van de RUD verwacht? Hoe ziet de gedeputeerde dat? GroenLinks is van mening dat de opdrachtgevende organisaties de opdrachten geven en de prioriteiten in VTH aangeven, terwijl de RUD dat op een slimme manier dient uit te voeren. Op die manier hoeft de provincie niet periodiek beleidsdocumenten van de RUD terug te krijgen, zoals nu het geval is. Wat is er nodig om te bewerkstelligen dat ODRU en RUD een efficiënte uitvoeringsorganisatie worden, zoals deze ooit bedoeld zijn? Ook het statenvoorstel met zijn drie verschillende onderdelen lijkt bureaucratisch in plaats van een strategische sturing op het realiseren van doelen en het effectief uitvoeren van taken.

De heer Westerlaken constateert spanning tussen het zijn van opdrachtgever, eigenaar en klant. Bij de totstandkoming van de diensten destijds heeft het CDA daar al opmerkingen over gemaakt. Hij ziet dat voorlopig nog niet opgelost wanneer het werk niet anders wordt georganiseerd.

In de toekomst gaan RUD en ODRU samenwerken/fuseren. Een aantal van de kosten die in deze stukken staan, zal dan weer terugkomen. Wellicht is het goed om in de periode richting samenvoeging van beide uitvoeringsdiensten kritisch te kijken of de provincie wel wil dat het werk op deze manier wordt georganiseerd, gelet op de spanning tussen de rollen van de provincie zijnde eigenaar/opdrachtgever/klant.

De heer Van Reenen vindt dit duidelijke stukken die een goed en compleet beeld van de RUD geven. Hij vindt het een goede zaak dat nu ook andere partijen vragen om een fusie tussen de RUD en de ODRU. In het verleden stond de VVD daar toch wat alleen in.

De heer Bekkers vraagt of de heer Van Reenen in staat is zijn laatste bewering nader te onderbouwen.

De heer Van Reenen verwijst naar zijn laatste bijdrage in de PS vergadering, toen de vorige RUD begroting werd besproken.

De heer Bekkers meent dat die conclusie van de heer Van Reenen onjuist is. Al vele jaren lang zijn er in PS partijen die pleiten voor een fusie tussen de RUD en de ODRU.

De heer Van Reenen dankt voor de warme ondersteuning van de heer Bekkers.

De heer Ubaghs heeft in 2013, toen gesproken werd over de oprichting van de RUD, al gewezen op het feit dat de minister de provincie opdracht had gegeven om die fusie op korte termijn tot stand te brengen. De opmerking van de heer Van Reenen is derhalve zeker niet voor de PVV bedoeld.

De heer Van Reenen vervolgt zijn betoog. Het valt hem in de tweede bestuursrapportage op dat realisatie en begroting tot 31 augustus in de pas lopen maar dat daarna de overschrijdingen gaan plaatsvinden. Is daar een verklaring voor te geven?

Op pag. 7 van de bestuursrapportage komt naar voren dat RUD en ODRU gegevens in twee systemen moeten registreren. Daarnaast moet het ook nog worden vastgelegd in systemen van opdrachtgevers. Dat lijkt de VVD erg bureaucratisch en overbodig.

Vragen stelt hij ook over de 25% groei van het aantal fte's. Dat lijkt wel erg fors terwijl gestreefd wordt naar een robuuste organisatie, maar dan wel op het vlak van kennis en inhoud wat de VVD betreft.

De heer Bekkers gaat er vanuit dat er uitsluitend mensen worden aangesteld met kennis en kunde. Het gaat niet zozeer om de omvang van de formatie maar wel wat er wordt gepresteerd en bereikt. Hij zou niet focussen op simpelweg 25% meer fte.

De heer Van Reenen antwoordt dat het zeker niet gaat om simpelweg een getal. Het gaat hier om een GR voor een uitvoeringsdienst. Gezocht wordt naar samenwerking en dat zou toch moeten leiden tot het uitgangspunt dat de dienst met een hogere kwaliteit voor minder kosten en met minder mensen gaat functioneren. Graag hoort hij een verklaring waarom er 25% meer mensen zijn aangetrokken.

De heer Boer had eveneens vragen over het jaar 2021 en het verzoek om extra geld. Met verbazing luistert hij naar de voorgaande discussie. De SP is van mening "less is more": fusies werken over het alge-

meen niet en leiden bijna altijd tot meer bureaucratie tegen hogere kosten. Zijn er in de toekomst veel meer van dergelijke budgetwijzigingen te verwachten?

Mevrouw De Haan kan zich bij vele gemaakte opmerkingen aansluiten. In het stuk staat dat de RUD een betrouwbare en robuuste partner is en dat men op weg is naar een efficiënte en effectieve organisatie. Dat lukt nog maar onvoldoende. In de eerste bestuursrapportage, die in september is besproken, werd uitgegaan van een positief saldo van € 110.000,-. Ook haar vraag is of de negatieve ontwikkeling niet eerder kon worden voorzien. Wat betreft het perspectief merkt zij op dat deze rapportage haar meer argwaan geeft met betrekking tot de rooskleurige versie die geschetst wordt rond 2020/2021.

De ChristenUnie heeft dezelfde vraag als het CDA over de dubbelrol van de provincie. Zij vraagt hoe de gedeputeerde in beide rollen opereert. Zij heeft begrepen dat de samenwerking met de ODRU het afgelopen jaar heel voorzichtig is ingekleed. Gesproken werd er ook over een fusie. Is dat een stip op de horizon? Op dat vlak liggen er nog vele haken en ogen. Kan de gedeputeerde iets zeggen over samenwerking/fusie ook omdat de RUD een ander takenpakket heeft dan de ODRU?

De heer Van Ojen verwijst naar de tweede bestuursrapportage. Onderaan pag. 4 wordt gerept over personeel waar de RUD inmiddels afscheid van heeft genomen en noodzakelijke scholingstrajecten voor medewerkers. Voor beide posten wordt een greep gedaan in de financiële reserves. Welke wereld gaat er schuil achter die paar zinnen? De organisatie is een paar jaar oud. Hij kan zich voorstellen dat scholing in deze sterk veranderende markt nodig is. Echter, waarom en van hoeveel medewerkers is er afscheid genomen?

Hij sluit aan bij de vraag van de heer Van Reenen waarom er na 31 augustus plotseling sprake is van begrotingsoverschrijdingen. Hij vraagt ook wat een reëel beeld voor de toekomst is. Vanaf 2019 is er in de meerjarenbegroting sprake van overschotten van ca. € 10.000,-. Kijkend naar de huidige gang van zaken, verwacht hij in de komende jaren meer van dergelijke zeperds. Hij vraagt of er wel gesproken kan worden van een verbeterde situatie, met dergelijke minimale marges.

In het stuk over de eerste begrotingswijziging RUD, pag. 5, staat o.a.: “In een brief aan de directeur van de RUD hebben de externe toezichthouders hun waardering uitgesproken over de openheid die de RUD betracht.” Ook staat er “Hoewel wij vanuit de toezichthouders begrijpen dat deze het meeste belang hechten aan het rechtmatig handelen en voldoen aan wet- en regelgeving, zullen wij als kleine organisatie ook moeten beoordelen wat gezien de omvang van de organisatie en de financiële middelen mogelijk is.” Daarna volgen er nog wat overwegingen waarom er op dit vlak keuzes gemaakt moeten worden. Spreker kan zich voorstellen dat fasering in dit opzicht noodzakelijk is, echter, dat er keuzes gemaakt moeten worden op het gebied van wet- en regelgeving en rechtmatig handelen, roept vragen op. Hij gaat ervan uit dat de omgevingsdiensten volledig aan hun belangrijkste eisen zullen voldoen.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag of het gevraagde extra geld niet eerder kon worden voorzien. Bedoeld worden de extra middelen die worden gevraagd bij de eerste begrotingswijziging 2018. Gedurende het jaar is ook door de toezichthouder geconstateerd dat met name de ICT systemen niet op orde zijn. Er zijn extra opdrachten binnengekomen. Dat speelt in de gehele VTH 3.0. In de procedures van de RUD moeten er al ver van tevoren begrotingen en kadernota's worden gemaakt om zo te pogen houvast te bieden aan de opdrachtgevers, raden en staten. Omdat er zo ver van tevoren wordt gewerkt is het risico groter dat men op een later moment met extra informatie moet komen. Dat is inherent aan de zeer lange termijn waarop door de RUD vooruit moet worden gepland in de cyclus. Dit extra budget was dan ook niet te voorzien. Dat is de reden waarom het leidt tot een begrotingswijziging 2018. In 2021 begint de terugverdienperiode. Gevraagd werd hoe reëel dat moet worden ingeschat. Daar zijn harde afspraken over gemaakt. Per jaar vloeien er bedragen terug naar de eigenaren. Aan die afspraken zal worden voldaan.

Meermalen zijn er vragen gesteld over het samengaan van de RUD en de ODRU. Overigens is de splitsing tussen het werkgebied van beide diensten niet zo eenvoudig, als door mevrouw Hoek werd geschetst. De ODRU is een bestaande omgevingsdienst, opgebouwd uit 2 milieudiensten, terwijl de RUD een nieuwe organisatie is. Een aantal gemeenten in het Oosten werkten daar op dit terrein al samen maar voor de

steden Utrecht , Amersfoort, Houten, Nieuwegein was het werken met een omgevingsdienst een nieuw fenomeen. Zij waren verplicht toe te treden tot een omgevingsdienst, maar hadden de taken eerder binnen de eigen gemeenten georganiseerd. De RUD houdt zich met groene taken bezig, maar dat doet de ODRU weer niet.

Zij is blij dat de PVV tevreden is over de KPI's, waarover meermalen is gesproken.

De commissie zal nog wel de jaarrekening van de RUD ontvangen, waarin voor het laatst de lumpsum financiering helder wordt. Voor een aantal opdrachtgevers betekent dat onderbesteding en daar zal zij t.z.t in deze commissie op terugkomen.

Tussen de opbrengsten en de kosten zal een marge gaan ontstaan, omdat in de output financiering een deel voor de overhead wordt betaald en een deel voor de specifiek afgenomen diensten.

Gevraagd werd of overwogen is de RUD te laten optrekken met de provincie als het gaat om de ICT. Dat is inderdaad het geval geweest. De RUD heeft zich georiënteerd wie haar ICT taken het best zou kunnen uitvoeren en Houten kwam destijds prijstechnisch en inhoudelijk als beste leverancier uit de bus. De RUD is ook tevreden over de dienstverlening door de gemeente Houten.

De indruk bestaat bij de commissie dat de RUD is overvallen door de gebrekkige ICT. Niet duidelijk is waarom dat nu naar boven komt. Zij wijst erop dat de archivering binnen de RUD grote achterstand heeft en het vraagt een investering om dat te kunnen verbeteren. Op dit moment komt de dienstverlening aan de opdrachtgevers in het geding, maar ook de betrouwbaarheid van een overheid naar de burgers toe.

De heer Ubaghs begrijpt niet waarom er op dit punt niet reeds vier jaar geleden is ingegrepen. Ook toen al kon men informatie moeilijk terugvinden. Het lijkt erop alsof er vier jaar verloren is gegaan.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat het nooit beter geweest is. De vraag is wel wanneer een organisatie aan zo'n verbeterstap toe is. De RUD bestaat nog maar heel kort. Zaken als samenwerken, leren tijdschrijven, outputfinanciering en de ICT systemen waren hobbels. Voorafgaand aan een investeringsvraag moet er wel een beeld zijn van de richting waarin de oplossing moet worden gekozen. Dat moment is nu aan gebroken. Gevraagd werd hoe een en ander zich verhoudt tot VTH 3.0, dat vooral gericht is op het data-gestuurd handhaven. De ICT valt 1 : 1 samen met de VTH 3.0 om dat op een moderne en kostenefficiënte manier te doen.

Gevraagd werd naar het realtime bedrijvenbestand van Soest. Zij zegt toe dat de commissie daarover aanvullende schriftelijke informatie zal ontvangen.

Gesteld werd dat er in plaats van twee tarieven voor het hoogste tarief zou moeten worden gekozen. Daar waar het gaat om eenvoudige diensten, complexe diensten, het soort specialisme dat gevraagd wordt, hebben opdrachtgevers belang bij twee tarieven.

Het toestaan van thuiswerken in het kader van de huisvesting zou mooi zijn, echter, alle informatie moet in systemen worden vastgesteld. Die systemen worden met de ICT investeringen steeds belangrijker. Zij meent dat er wel wat flexibiliteit is voor medewerkers om vanuit huis te werken maar het hoofdkantoor is belangrijk om informatie uit te wisselen en met elkaar het overleg te voeren.

De PVV vindt 10% risico op imagoschade hoog. Risico's hebben altijd een procentuele inschatting. Gekozen is voor dit percentage en daar doet ze het maar mee.

GroenLinks meent dat er binnen de RUD sprake is van een bureaucratische cyclus met begrotingen en kadernota's, terugkoppelingen e.d. Dat is inderdaad het geval maar dat alles heeft te maken met de manier van aansturing. Achter deze dienst bevinden zich 12 eigenaren en die hebben allemaal behoefte aan informatie. De systematiek van de omgevingsdienst is enigszins geënt op die van raden en staten. Zij meent dat voor PS met name de RUD jaarrekening 2017 het meest interessant zal zijn alsmede het RUD jaaruitvoeringsprogramma. Dat biedt PS sturingsmogelijkheden.

Het vertrekkend AB zal het nieuwe AB van de RUD adviseren na te gaan of het aantal zienswijzenprocedures kan worden verminderd om de veelheid aan informatie enigszins te kunnen indammen.

De heer Bekkers vraagt of er ruimte is om procedures en processen binnen de RUD anders te organiseren. Hij kan zich voorstellen dat de provincie eerst het handavingsplan opstelt dat leidt tot een overeenkomst met ODRU of RUD. Moeten er extra kosten worden gemaakt, dan heeft de provincie de keuze dat al dan niet te honoreren. Zo wordt het vooral een zaak van het dagelijks bestuur. Zijn pleidooi is om als provincie iets simpeler te verzinnen en niet mee te gaan in de cyclus van RUD en ODRU. Teveel tijd wordt er

aan formele aspecten en bureaucratie besteed. Deze commissie bv. heeft vaker gesproken over formele aspecten als zienswijzen en begrotingen, dan over de vraag hoe de handhaving op inhoud verloopt, wat men tegenkomt, of over de vraag of er in de opdrachtverlening andere prioriteiten moeten worden gesteld.

Gedeputeerde Pennarts begrijpt dit pleidooi van GroenLinks. PS zijn vooral geïnteresseerd in de klantrelatie, nl. wat een opdrachtgever van een dienst mag verwachten en of de juiste prioriteiten worden uitgevoerd. Echter, de provincie is voor 60% eigenaar van de RUD. Die eigenaarsrol brengt deze cyclus met zich mee. De Wet op de GR schrijft voor dat de eigenaren op bepaalde manieren worden geïnformeerd. Wel kan de provincie ervoor kiezen even niet mee te doen, maar de provincie blijft eigenaar en opdrachtgever. Zij meent dat het jaarprogramma van de RUD voor PS veel interessanter is dan de informatie onder de punten 3.1, 3.2 en 3.3.

De heer Bekkers memoreert dat de provincie ten opzichte van de RUD bevoegd gezag is. Als er handhavingsbesluiten moeten worden genomen, wordt dat alsnog bij de provincie neergelegd. In wezen omvat de RUD een aantal medewerkers van de provincie en gemeenten, die efficiënt taken moeten uitvoeren. GS blijven nog steeds het bestuurlijk gezag, bv. als het gaat om het opleggen van dwangsommen. Dat maakt deze GR een andere dan een GR voor een recreatieschap, waar het beheer gedurende een jaar helder te definiëren is en er tussentijds geen politiek bestuurlijke handhavingsbesluiten worden genomen. Hij hoopt dat er in de RUD een slimmere werkwijze wordt bedacht, om te voorkomen dat de RUD aan bureaucratische cycli ten onder gaan.

De heer Westerlaken kan zich in het verlengde van het betoog van GroenLinks voorstellen dat het wellicht beter is de twee omgevingsdiensten niet met elkaar te laten fuseren. Daardoor kunnen er bij twee verschillende organisaties offertes worden aangevraagd om zo de rol van de provincie als eigenaar, opdrachtgever en bestuurlijk verantwoordelijke “wat speelser te kunnen invullen.”

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat er vanmorgen een presentatie over asbestverwijdering plaatsvond. De provincie besteedt dergelijke taken uit aan de ODRU, omdat zich daar de kennis op dat terrein bevindt. De ODRU heeft vooral bouwtaken en WABO taken waar asbest mee samenvalt.

Inderdaad is er in deze regelingen altijd spanning tussen de rollen van eigenaar en opdrachtgever. Als eigenaar wordt er een investering van bijna € 7 ton goedgekeurd, omdat daarvan de noodzaak en de urgentie wordt ingezien. Tegelijkertijd komt 60% daarvan voor rekening van de provincie Utrecht.

Zij zal ervoor zorgen dat de € 4 ton binnen het bestaande budget wordt betaald. Vanuit het belang van de omgevingsdienst moeten er soms stappen worden gezet, waarvan duidelijk is dat deze door de eigenaar of de klant moeten worden betaald. Overigens zijn er provincies waar een splitsing wordt gemaakt tussen opdrachtgever en eigenaar, maar ook die constructie kent bepaalde nadelen.

De gedeputeerde is van mening dat in een volgende bestuursperiode nader moet worden bezien hoe met dit vraagstuk moet worden omgegaan. Spreekster besteedt veel tijd aan de RUD, ziet ook de meerwaarde van de combinatie van taken, maar realiseert zich dat er altijd een spanningsveld blijft, temeer daar de provinciebestuurder ook de voorzitter moet zijn van het AB.

Het offertevragen gebeurt ook omgekeerd. De groene handhavingstaken van de provincie zijn bij de RUD onder gebracht. Het gaat hier om de primaire taken waaraan eerder werd gerefereerd. De eigenaren hebben meer opdrachten bij de RUD weggezet maar ook andere gemeenten kunnen van de RUD gebruik maken.

Meerdere opmerkingen zijn er door de commissie gemaakt over een fusie tussen RUD en ODRU. De provincie Utrecht is met zijn twee omgevingsdiensten een uitzondering op de wet. Vanaf begin af aan hebben PS de wens uitgesproken dat de twee omgevingsdiensten samen zouden moeten gaan. Dat is ook nadrukkelijk haar inzet binnen de RUD. Gemeenten hebben ook die wens, ook omdat beide diensten in feite te klein zijn om de introductie van de Omgevingswet aan te kunnen én omdat ze complementair in hun taken zijn. De ene dienst houdt zich met het groen bezig maar de andere dienst is meer op de grijstaken gericht. Echter, “it takes two to tango”.

Onlangs heeft ze gesproken met de voorzitter van de ODRU om de wens van de leden van de RUD tot fusie nog eens extra te benadrukken, maar daarbij heeft ze ook aangegeven dat men de tijd moet nemen om eerst de samenwerkingsmogelijkheden te verkennen. Beide dagelijks besturen van de omgevingsdiensten hebben vorige week met elkaar gegeten om de wens tot samenwerken te verkennen. Ook binnen de ODRU moet daar geloof in zijn. Momenteel wordt nagegaan of kan worden doorgegroeid naar een intentieovereenkomst voor een meer intensieve vorm van samenwerking. De provincie tracht daadwerkelijk op inhoud en vertrouwen de samenwerking te zoeken maar dat zal nog wel wat voeten in de aarde hebben. Duidelijk is dat intensievere samenwerking ook noodzakelijk is door de komst van de Omgevingswet.

De heer Westerlaken vraagt of ODRU en RUD gesproken hebben over het verdelen van kosten voor gezamenlijke taken, die nu voor de staande organisatie worden gemaakt, bv. op het gebied van ICT. Zo wordt herhaling in de toekomst met dezelfde extra kosten voorkomen, wanneer beide organisaties nog intensiever gaan samenwerken.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat er nu sprake is geweest van een inhaalslag om de basis op orde te brengen. Gemeenten zijn met schoenendozen binnengekomen. De organisaties moesten eerst leren met elkaar samen te werken en hun organisaties op te starten. Toen werd in een audit aangetoond dat het zo niet langer kon en dat de boel op orde moest worden gebracht. Dat vroeg om achterstallig onderhoud, en om het voor elkaar krijgen van de output financiering.

Beide organisaties werken wel met dezelfde ICT systemen. Er is ook de intentie om in de overkoepelende taken (personeel, financiën, administratie e.d.) veel meer samenwerking te zoeken. Daarmee kan de overhead verminderen en de dienstverlening verbeteren.

Er werden vooral begrotingsoverschrijdingen na augustus geconstateerd. Die kosten zijn goed onderbouwd en worden uit de reserves gedekt. Inderdaad wordt verwezen naar de systemen van opdrachtgevers. Er is op dat vlak een samenwerking, die “de verlengde kabel” wordt dat genoemd. De stad Utrecht heeft een grote eigen handhavingsafdeling en uitwisseling van gegevens tussen systemen is belangrijk. De boodschap naar de opdrachtgevers is steeds zoveel mogelijk uniformiteit. Dat drukt de kosten en maakt dat informatie met elkaar kan worden gedeeld. Dat verklaart de ingewikkeldheid van het overzetten van informatie van het ene naar het andere systeem.

De groei van 25% fte is inderdaad fors te noemen maar dat heeft betrekking op het primaire proces. Het is geen groei in overhead. De RUD kent weinig beleidstaken. De groei komt door meer medewerkers omdat er meer taken naar de RUD zijn overgeheveld.

Het jaar 2021 is een teruggave moment van inverdieneffecten. Het bedrag van € 7 ton is nodig voor VTH, ICT en de personele kant van de organisatie. De provincie Utrecht is momenteel nog 60% aandeelhouder in de RUD en dat betekent dat € 4 ton voor rekening van de provincie komt. Dat wordt in de huidige begroting ingepast. In het komende jaar zal zij een aantal taken terugbrengen om te zorgen dat dit bedrag gedekt kan worden uit de huidige begroting. Die ruimte is er ook, wegens eerdere onderbesteding.

De dubbelrol van de provincie is een feit. Wel helpen de twee petten van eigenaar en opdrachtgever om een goed gevoel te krijgen bij wat er in de RUD speelt. De RUD is immers nog niet helemaal in rustig vaarwater. Wanneer de organisatie langer functioneert en er meer rust is gekomen, kan wel anders naar die dubbele petten worden gekeken.

De SGP sprak flinke woorden, o.a. werd gesproken over een zeperd in relatie tot de RUD, dit om de situatie te kwalificeren. Gevraagd werd hoe reëel de getallen zijn. De begrotingswijziging 2018 komt voort uit het feit dat begrotingen zeer lang van tevoren moeten worden opgesteld. Zij sluit niet uit dat er ook in 2019 een begrotingswijziging zal komen maar dat hoopt ze niet.

De heer Van Ojen merkt op dat de zeperd niet zozeer sloeg op het handelen van de organisatie en de financiële consequenties daarvan, maar op het feit dat men vanuit de financiële begrotingscyclus steeds weer te maken heeft met tegenvallers. Het woord “zeperd” heeft dus te maken met het feit dat men steeds weer onderuit gaat met de financiële meerjarenbegroting.

Gedeputeerde Pennarts wijst erop dat de provincie in de afgelopen jaren ook geld van de RUD heeft teruggerekregen. Dit jaar is er voor het eerst sprake van een tekort maar dat kan uit de eigen geormerkte reserves van de RUD worden gedekt. Zij betreurt dat evenzeer als deze commissie.

Op verzoek van gedeputeerde Pennarts verduidelijkt de heer Van Ojen een eerdere vraag. Het ging hem om de kwalificatie die de organisatie geeft aan het moeten voldoen aan wet- en regelgeving en het rechtmatig handelen. Daar wordt relativerend over gesproken maar volgens de SGP staat dat op gespannen voet met de kaders voor wet- en regelgeving en voor rechtmatig handelen.

Dat wordt door gedeputeerde Pennarts onderschreven. Zij wijst erop dat uit de nulmeting is gebleken dat de informatievoorziening niet op orde is. Er wordt een toch wel ontluisterend beeld geschetst van hoe er nu gewerkt wordt. Met de gevraagde investering moet dat zo snel mogelijk worden verbeterd. De RUD is een kleine beleidsarme organisatie die vooral op uitvoering gericht is. Dat betekent dat het basic en down to earth moet blijven. Vanuit die gedachte worden er pragmatische keuzen gemaakt. Dat neemt niet weg dat de archivering in deze organisatie op orde moet zijn. Het gaat om rechtszekerheid van mensen, het terugvinden van informatie, en om grote belangen van mensen. Daar is de forse ICT investering voor gevraagd, om dit op orde te brengen. Er wordt alles aan gedaan om dit in goede banen te leiden.

De heer Van Ojen merkt op dat het wat hem betreft niet zozeer om de inhoud ging. Hij gelooft zeker dat de problemen worden onderkend, echter, de wijze waarop dit in de tekst is verwoord, is niet gelukkig. Ook had hij een vraag gesteld over de tweede bestuursrapportage, nl. hoe het zit met het afscheid nemen van personeel en het investeren in scholing.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat er tijdens het ontstaan van de RUD een selectie is gemaakt van personeel dat naar de RUD zou overgaan. Sommige mensen zagen geen toekomst in de RUD. Het is ook niet ongebruikelijk dat er in dergelijke situaties, nl. een organisatie die worden samengevoegd uit andere afdelingen, afscheid van mensen wordt genomen. Er is zeker geïnvesteerd in scholing, omdat er sprake moest zijn van een forse professionaliseringsslag, gelet op de wettelijke taken die de RUD moest uitvoeren. Zo kon worden voorzien in het niveau van dienstverlening dat van een uitvoeringsdienst mag worden verwacht.

De heer Van Muilekom vraagt of het samengaan van RUD en ODRU een heel voorzichtige exercitie moet zijn. Vinden de opdrachtgevers dat vooral van belang maar zijn de organisaties daar zelf minder enthousiast over?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat beide wel het geval is. Overigens gaat het hier om een urgente zaak. De omgevingsdiensten moeten met de nieuwe Omgevingswet aan de gang. Ze zijn op de lange termijn te klein om zelfstandig te blijven, voor de middellange termijn zijn er veel mogelijkheden tot samenwerking terwijl men op de korte termijn alle gelegenheid moet aangrijpen om met elkaar samen te werken. Die beweging wordt nu gemaakt, zij het nog in verkennende zin. De vraag naar een fusie is legitiem. Dat was aanvankelijk ook in de provincie Utrecht de bedoeling. Zij merkt bij de RUD een iets grotere interesse in een samenwerking dan bij de ODRU, die daar een eigen afwegingsproces in zal moeten maken.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

De heer Ubaghs meent dat dit een sterstuk kan zijn omdat het statenvoorstel in feite behelst of er al dan niet een zienswijze moet komen. Die onderliggende vraag kan heel kort worden beantwoord.

De heer Bekkers maakt daar toch bezwaar tegen. Wordt dit een sterstuk, dat straalt dat instemming uit met de gang van zaken. Echter, deze commissie heeft toch de nodige kritische kanttekeningen bij de RUD geplaatst. Dat vraagt om het afgeven van een politiek signaal. Het kan nuttig zijn in het debat richting de gedeputeerde de politieke punten scherp te stellen zodat zij de druk van PS kan meenemen richting bestuur RUD. Hij is voorstander van een klein debat.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat PS er ook voor kunnen kiezen dergelijke punten bij de behandeling van de jaarrekening of bij het uitvoeringsprogramma te bespreken. Dat levert wellicht een interessantere discussie op omdat PS dan in de rol van opdrachtgever zit, terwijl PS bij het huidige agendapunt de eigenaarsrol heeft.

Zij zegt voorts toe dat zij de commissie zal informeren over de P&C cyclus van de RUD.

Afgesproken wordt dit voorstel als een sterstuk aan PS te presenteren. Uiteraard hebben fracties de mogelijkheid een stemverklaring af te geven.

4. TER INFORMATIE

4.1 Statenbrief onderwerp GS onderzoek 2018 naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid

4.2 Openbaar verslag IPO

5. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering. Zij dankt de VAVO studenten voor hun aanwezigheid op de publieke tribune. Zij hebben deze vergadering in het kader van hun profielwerkstuk bijgewoond.